

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/42/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6922202052
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6922202052.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: W. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XX, v konaní zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, dieťa rodičov: matky O. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. č. XX a otca W. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. č. XX, o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Revúca sp. zn. 5P/29/2022 zo dňa 8. júla 2022, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením okresný súd, ako súd prvej inštancie, zamietol návrh otca maloletého dieťaťa na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal zverenia maloletého dieťaťa do striedavej starostlivosti rodičov. Rozhodnutie právne odôvodnil poukazom na ustanovenia Civilného mimosporového poriadku (zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“) a ustanovenia Civilného sporového poriadku (zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) upravujúce neodkladné opatrenia. Skutkovo rozhodnutie odôvodnil tým, že v konaní nebolo preukázané, že by sa matka o maloleté dieťa vzorne nestarala, dieťa je u matky spokojné, má zabezpečené všetky potreby pre svoj priaznivý fyzický a psychický rozvoj. Rodičia majú medzi sebou uzavretú rodičovskú dohodu, kde majú upravené aj stretávanie sa otca s maloletým dieťaťom a nebolo osvedčené, že by zo strany matky k dodržaniu tejto dohody nedochádzalo. Tvrdenia otca, na základe ktorých by bolo možné mať za to, že existuje potreba neodkladnej úpravy vzťahov účastníkov konania a pomerov v rodine maloletého dieťaťa, spôsobom ako žiada otec, sa šetrením pomerov v rodine maloletého dieťaťa nepreukázali. Zo zistení kolízneho opatrovníka nebolo možné vyvodiť, že by bol fyzický alebo psychický vývoj dieťaťa v domácnosti matky ohrozený alebo narušený.

2. Proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal odvolanie otec maloletého dieťaťa. V odvolaní uviedol, že nemá uzavretú žiadnu písomnú dohodu, nikdy nič nepodpísal, nedal matke dieťaťa žiadne splnomocnenie a ani nikdy nebol u žiadneho notára. Poukázal teda na to, že nepozná jej obsah. Uviedol tiež, že maloleté dieťa je ovplyvňované matkou, čo má otcovi hovoriť. Zamietnutím návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, otcovi bol obmedzený styk s dieťaťom, nemôže byť s ním kedy chce, pričom má zabezpečené všetky predpoklady, a to aj bytové na to, aby sa o dieťa vedel riadne postarať. Má právo byť s dieťaťom, komunikovať s ním a uskutočňovať s ním rôzne aktivity. Opätovne navrhol, aby súd schválil jeho návrh striedavej starostlivosti.

3. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca vo vyjadrení sa k odvolaniu otca uviedol, že sa stotožňuje s názorom súdu, že v čase prešetrenia pomerov v rodine nebola osvedčená existencia skutočností, ktorá by odôvodňovala nariadenie neodkladného opatrenia. Javí sa však dôvod na začatie konania vo veci samej o úpravu rodičovských práv a povinností.

4. Matka maloletého dieťaťa vo vyjadrení sa k odvolaniu otca uviedla, že s otcom ohľadne styku majú písomnú dohodu, otec dieťaťa si ju prečítal a podpísal. Záujem matky presťahovať sa do F. Z. bola jej voľba, keďže dieťa tam má chodiť do školy. O výbere základnej školy sa dohodli osobne s otcom. Pre syna si otec dieťaťa nechodí, naposledy bol pri ňom v máji. Syn otcovi viackrát volal, pričom otec nedvíha telefón. Matka nebráni otcovi stretávať sa so synom, práve naopak, bola by rada keby otec pre neho prišiel. S návrhom striedavej starostlivosti však nesúhlasí.

5. Otec maloletého dieťaťa vo vyjadrení sa, ktoré bolo doručené okresnému súdu dňa 26.08.2022 opätovne poukázal na to, že medzi rodičmi nie je uzavretá ohľadne maloletého dieťaťa žiadna dohoda. Taktiež sa nedohodli o tom, že dieťa by malo chodiť do základnej školy v F. Z., pričom rozhodnutie matky o presťahovaní sa do F. Z. bola jej vôľa. Čo sa týka stretávania sa s dieťaťom, potvrdil, že pre dieťa nechodí, avšak z toho dôvodu, že podľa názoru matky je dieťa stále choré. Pokiaľ po dieťa má záujem prísť nasledujúci týždeň, matka vždy oznámi, že už má iný program. K telefonovaniu so synom uviedol, že nedvíha telefón, pretože matka a stará matka neustále nahovárajú synovi, ako má odpovedať. Z ďalších vyjadrení otca vyplýval negatívny vzťah k matke hraničiaci s osočovaním a vulgarizmami voči matke, až jej znenávidenia.

6. Okresný súd uznesením zo dňa 14. septembra 2022 začal konanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu.

7. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v § 111 a nasl. CMP.

8. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, bez viazanosti rozsahom odvolania (§ 65 CMP), bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP), prejednal odvolanie otca bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a uznesenie okresného súdu zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

10. Procesná úprava neodkladných opatrení podľa CMP sa spravuje obdobným režimom, ako v prípade ostatných inštitútov za subsidiarity Civilného sporového poriadku v zmysle § 2 ods. 1 CMP. V Civilnom mimosporovom poriadku sú vymedzené len určité ustanovenia, ktoré predstavujú výnimku oproti všeobecnej úprave neodkladných opatrení v Civilnom sporovom poriadku tak, ako to vyplýva aj z marginálne označenej tretej časti CMP s názvom „Niektoré ustanovenia o neodkladných a iných opatreniach súdu“. Hlavná úprava neodkladných opatrení aj čo do formálnych náležitostí, ako aj účinkov, je teda v ustanoveniach § 324 až 342 CSP. Jednotlivé osobitné neodkladné opatrenia, ktoré sú upravené v tretej časti Civilného mimosporového poriadku, tak nepredstavujú taxatívny výpočet neodkladných opatrení, ktoré je možné nariadiť v režime podľa tohto zákona. Samotná úprava v týchto prípadoch si kladie za cieľ len zdôrazniť ich procesné osobitosti. V režime civilného mimosporového konania je teda možné nariadiť aj iné neodkladné opatrenia, ako sú uvedené v ustanovení § 365 až § 368, s poukazom na ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 325 CSP.

11. Podľa § 360 ods. 1 CMP neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

12. Nariadiť neodkladné opatrenia v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu, ako je to aj v tomto prípade v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, možno nariadiť neodkladné opatrenie aj bez návrhu a pokiaľ návrh na nariadenie neodkladného opatrenia je podaný, súd nie je viazaný jeho petíou a môže ho modifikovať tak, aby výrok rozhodnutia zodpovedal obsahu návrhu, účelu konania a zamýšľanému cieľu. Pokiaľ otcom maloletého dieťaťa bol podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa otec maloletého dieťaťa domáhal zverenia do striedavej osobnej starostlivosti z dôvodu upierania styku s dieťaťom matkou dieťaťa, súd prvej inštancie sa mal podaným návrhom zaoberať minimálne rozsahom potreby úpravy styku medzi otcom a dieťaťom, pričom mal zvažovať úpravu styku aspoň v takom rozsahu, aby nedochádzalo k narušeniu vzťahu medzi otcom a dieťaťom, pričom o konečnej úprave práv a povinností rodičov k dieťaťu, by bolo rozhodnuté v konaní vo veci samej.

13. Pokiaľ okresný súd rozhodoval o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa otec domáhal zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, nejde o osobitné neodkladné opatrenie vymedzené v ust. § 365 až §368 CMP, preto na takéto neodkladné opatrenie je potrebné aplikovať ustanovenia vyplývajúce z civilného sporového poriadku upravujúce neodkladné opatrenie. Pokiaľ okresný súd rozhoduje o neodkladnom opatrení na návrh účastníka, je povinný prihliadnúť nielen na petíu, ktorého sa navrhovateľ na nariadenie neodkladného opatrenia domáha, ale vzhľadom na to, že ide o mimosporové konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, a v zmysle § 360 ods. 1 CMP neodkladné opatrenie v takýchto konaniach možno nariadiť aj bez návrhu, mal prihliadnúť najmä na obsahovú stránku tohto návrhu, z ktorej vyplývajú nezhody medzi rodičmi ohľadne realizácie styku otca s dieťaťom a posudzovať osvedčenie skutočností vo vzťahu k neodkladnému opatreniu v tomto zmysle.

14. Okresnému súdu je potrebné vytknúť aj to, že pri rozhodovaní do úvahy zobral rodičovskú dohodu uzavretú údajne medzi matkou a otcom (ktorej uzavretie však otec v odvolaní rázne popiera), pričom okresný súd nemal k dispozícii pri rozhodovaní uvedenú dohodu, ale jej existenciu (bez znalosti konkrétneho obsahu) vyvodzoval len zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 22.06.2022.

15. Okresný súd porušil ustanovenia CSP o vykonávaní a hodnotení dôkazov, keď vyhodnotil rodičovskú dohodu, že je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a je teda v jeho najlepšom záujme, aby ju rodičia rešpektovali, pričom uvedenú rodičovskú dohodu nemal ani k dispozícii a napriek tomu prijal záver, že na inú úpravu rodičovských práv a povinností, ako je upravená dohodou rodičov, súd v súčasnosti nevidí dôvod. Z uvedeného dôvodu dokonca pôvodne ani nepristúpil k začatiu konania o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu z vlastnej právomoci. Takýto postup súdu nemožno kvalifikovať ináč, než ako nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, preto odvolací súd zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia súdu prvej inštancie, kedy nie je viazaný rozsahom odvolania a ani odvolacími dôvodmi došiel k záveru, že neodkladné opatrenie je potrebné zrušiť, pričom okresný súd v novom konaní je viazaný obsahom a účelom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolací súd nemá pochybnosti o tom, že o maloleté dieťa, o ktoré sa momentálne stará matka je riadne postarané a matka má všetky predpoklady na to, aby zabezpečovala riadny a zdravý rozvoj maloletého dieťaťa, avšak napriek tomu, že matka deklarovala vo svojom vyjadrení, že nemá záujem brániť otcovi dieťaťa v styku s dieťaťom, vzhľadom na to, že medzi rodičmi sú vzájomné rozpory, ktorých dôsledkom je aj problematický styk otca s dieťaťom, je dôvod na to, aby styk otca s dieťaťom bol zvážený v rámci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aspoň v minimálnom rozsahu, keďže zatiaľ neexistuje súdne rozhodnutie o právach a povinnostiach k dieťaťu, a to až do konečného rozhodnutia vo veci samej. Okresný súd korigoval svoj názor prejavovaný v neodkladnom opatrení a uznesení z dňa 14. septembra 2022 začal konanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. Až rozhodnutím vo veci samej bude rozhodnuté o konečnom výchovnom prostredí maloletého dieťaťa a o ďalších právach a povinnostiach rodičov k dieťaťu.

17. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).